

3. Формування превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу: навчально-методичний посібник / [О. О. Єжова, В. І. Кириченко, Т. В. Тарасова та ін.]; за заг. ред. д. пед. н., проф. Оржеховської В. М. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 172 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-81>

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СИТУАТИВНО-КОМУНІКАТИВНИХ МОДЕЛЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДИТЯЧИХ СТОМАТОЛОГІВ

Єфремова О. В.

*кандидат медичних наук,
доцент кафедри стоматології дитячого віку
Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького
м. Львів, Україна*

У більшості сфер професійної діяльності людини особливій значимості набуває підготовленість фахівців до організації ефективної взаємодії з іншими суб'єктами професійного середовища, що залежить від кількох чинників:

– спрямованість професійної підготовки студентів на роботу за фахом, що потребує сформованості професійних знань, умінь, навичок залежно від специфіки професійної діяльності (наприклад, для роботи дитячим стоматологом);

– психолого-педагогічні знання та їх використання у різноманітних ситуаціях професійної взаємодії, зокрема дитячого стоматолога з пацієнтами;

– підготовленість студентів медичних закладів вищої освіти до специфічної комунікації у професійному середовищі, що потребує сформованості належного рівня знань майбутніх дитячих стоматологів не лише основі вікової та педагогічної психології, а й основ медичної та міжособистісної комунікації [1].

Дослідники виокремлюють категорію «медичний дискурс», що формується на основі врахування двох системотвірних характеристик:

– цільового спрямування надання кваліфікованої медичної допомоги (що в контексті нашого дослідження враховує підготовку студентів

медичних закладів вищої освіти до компетентного виконання стоматологічних процедур з пацієнтами дитячого віку);

– підготовленість майбутніх лікарів до професійного спілкування на різних рівнях (з колегами-лікарями, сестринським персоналом, дітьми та підлітками (пацієнтами) та їхніми родичами), що потребує апробації спроможності майбутніх дитячих стоматологів створювати оптимальне комунікативне середовище.

Для реалізації другого напрямку організації медичного дискурсу доцільно використовувати ситуативно-комунікативні моделі професійної взаємодії ще в процесі навчання майбутніх дитячих стоматологів.

З метою створення комплексу ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії фахівців дитячої стоматології вважаємо важливим урахування особливостей медичного дискурсу, які розподіляються дослідниками на шість основних видів компетенцій лікаря [1, с. 26] та враховують:

– знання про специфіку спілкування в соціальному, культурному, психологічному контекстах (що в нашому дослідженні потребує врахування вікових особливостей дітей-пацієнтів);

– інформацію про можливість вирішення ідентичних моделей професійних ситуацій різними методами, способами організації комунікативної взаємодії на рівні дитячий лікар – дитина-пацієнт та ін.;

– можливості мовного впливу дитячого стоматолога на інших комунікантів;

– використання різних типів медичного дискурсу: описативного і наративного, що потребує від дитячого стоматолога в доступній формі описати сутність майбутніх маніпуляцій і необхідного стоматологічного втручання, щоб поєднати необхідні дії як пацієнта, так і лікаря-стоматолога для уникнення негативних змін і складнощів у подальшому збереженні та лікуванні зубів;

– «паралінгвістичної компетенції», у якій враховуються «знання про темп, гучність, висоту, тембр голосу, особливості артикуляції, а також знання про невербальні компоненти комунікації (міміка, жестикуляція) [1, с. 27];

– емоційні аспекти комунікативної взаємодії дитячого стоматолога з пацієнтами дитячого віку та іншими комунікантами у професійному середовищі.

Відтак у створенні ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії у підготовці майбутніх дитячих стоматологів необхідно враховувати функціональну роль суб'єктів та основні характеристики медичного дискурсу:

– визначити основних учасників професійної комунікації в роботі дитячого стоматолога (лікар-стоматолог, медичний персонал, дитина-пацієнт, родичі дитини-пацієнта);

– змоделювати умови проведення медичного дискурсу (в стоматологічному кабінеті, в реєстратурі, в школі чи дитячій установі);

– чітко визначити мету спілкування (профілактика стоматологічних захворювань, лікування зубів, навчання дітей догляду за ротовою порожниною для збереження здоров'я); доцільність використання додаткових засобів (моделей і муляжів лицевої частини черепа чи щелеп людини; матеріалів, які демонструють наслідки неправильного догляду дитини за станом ротової порожнини; гігієнічних засобів догляду за зубами тощо);

– апробувати оптимальні способи професійного спілкування на різних рівнях, враховуючи рівень фахової підготовки майбутніх дитячих стоматологів і відсутність медичних знань у пацієнтів, що свідчить про нерівність у спілкуванні і потребу дитячого стоматолога виявити професійні вміння, навички і хист донести до співрозмовника необхідну інформацію в контексті медичного дискурсу.

Отже, використання ситуативно-комунікативних моделей професійної взаємодії у підготовці майбутніх дитячих стоматологів потребує врахування різнопланових аспектів у навчанні студентів у медичних закладах вищої освіти, що поєднує не лише вивчення фахових дисциплін, а й міждисциплінарну інтеграцію зі змістом психолого-педагогічної підготовки студентів.

Література:

1. Роман Л., Тимофійчук І. Комунікативні особливості медичного дискурсу. Актуальні питання суспільних наук та історії медицини. Спільний українсько-румунський науковий журнал. (АПСНІМ). 2017. № 1 (13). С. 26–29.